

Eigen bijdrage Wmo

Inleiding

In april 2019 is het voorstel tot wijziging van de Wmo 2015 inzake de bijdrage voor de maatschappelijke ondersteuning en de beoordeling voor de verstrekking van de maatwerkvoorziening (hierna: wetswijziging abonnementstarief) door het parlement aangenomen. Deze wetswijziging treedt per 1 januari 2020 in werking. De wetswijziging heeft consequenties voor het beleid van en de uitvoering door de gemeente. Een aantal van die consequenties worden in dit document besproken.

Wat is ook al weer het abonnementstarief?

Het is abonnementstarief is een vaste eigen bijdrage per vier weken, dat voor maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen in de Wmo kan worden opgelegd. Hoewel het abonnementstarief pas per 1 januari 2020 wet wordt, geldt het tarief nu al als een soort overgangsjaar. De hoogte van deze bijdrage bedraagt voor 2019 maximaal € 17,50 per vier weken en voor 2020 zal de bijdrage maximaal € 19,00 per maand zijn. De inning van het abonnementstarief loopt via het Centraal Administratie Kantoor (CAK).

De praktijk laat zien dat in de gemeente Westerkwartier met name het aantal aanvragen hulp bij het huishouden aanzienlijk gestegen is door invoering van het abonnementstarief. Daarom zijn er kaders opgesteld waarbij aanvragen die puur vanuit een financieel motief worden gedaan, afgewezen kunnen worden. Dit wordt opgenomen in de nieuwe Wmo verordening. Wat betreft de eigen bijdrage moeten er een aantal beleidskeuzes worden gemaakt breder dan het abonnementstarief, deze worden hieronder voorgelegd.

Beleidskeuzes

1. Wel/niet kiezen om überhaupt een eigen bijdrage voor maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen te vragen.

Nu wordt voor alle Wmo maatwerkvoorzieningen waar voor het is toegestaan een eigen bijdrage gevraagd. Met het opleggen van een eigen bijdrage, ook al is deze niet langer inkomensafhankelijk, wordt het signaal afgegeven dat de voorzieningen niet gratis zijn die de gemeente verstrekt. Ook omdat de eigen bijdrage slechts eenmaal kan worden gevraagd, ook al gebruikt de cliënt meerdere voorzieningen, waarvoor een eigen bijdrage kan worden gevraagd. Op grond van individuele omstandigheden kan een Wmo-consulent altijd nog bepalen om geen eigen bijdrage op te leggen, bijvoorbeeld bij een zorgmijder. Tenslotte levert de eigen bijdrage nog enige inkomsten op voor de gemeente.

Binnen de gemeente zijn er op dit moment nog geen algemene voorzieningen waar een eigen bijdrage voor gevraagd kan worden. Naar verwachting komt hier in de toekomst verandering in. Voorgesteld wordt om voor de maatwerkvoorzieningen wel een eigen bijdrage te vragen. Ook wanneer in de toekomst een algemene voorziening wordt gerealiseerd wordt voorgesteld hiervoor een eigen bijdrage te vragen.

2. Wel/niet kiezen om minimabeleid eigen bijdrage in te voeren, waarbij op basis van een inkomensgrens geen bijdrage verschuldigd is.

Op grond van artikel 3.8 lid 2 sub a van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zal in de verordening opgenomen worden of voor de volgende categorieën wel, geen of een lagere bijdrage zal worden gevraagd:

- de ongehuwde cliënt die de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt;
- de ongehuwde cliënt die de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt;
- de gehuwde cliënt die de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt.

Let op: de gehuwde cliënt of de gehuwde cliënten tezamen waarvan tenminste een van beiden de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt, is al vrijgesteld van het betalen van de eigen bijdrage.

De categorieën betreft een grote groep cliënten die veelvuldig een beroep op de Wmo doen. Vanuit de wetgever is tot op heden op geen enkele wijze gemotiveerd waarom deze groepen geheel of gedeeltelijk vrijgesteld zouden moeten worden van de eigen bijdrage. Het feit dat de wetgever de gehuwde cliënt of de gehuwde cliënten tezamen waarvan tenminste een van beiden de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt, al heeft vrijgesteld van het betalen van de eigen bijdrage, is meer ingegeven omdat het makkelijker is voor de uitvoeringspraktijk dan dat er doordachte redenen aan ten grondslag ligt.

Met het vrijstellen verdwijnt de prikkel om iets vanuit "eigen kracht" te doen geheel. Daarnaast kent artikel 3.8 lid 4 van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 nu al de mogelijkheid om op individuele gronden af te zien van het opleggen van een eigen bijdrage, zoals bij onvoldoende betalingscapaciteit. Daarnaast zou de gemeente inkomsten vanuit de eigen bijdrage mislopen als groepen categoriaal zouden worden vrijgesteld.

Voorgesteld wordt om aan bovenstaande categorieën wel de bijdrage op te leggen en hen niet vrij te stellen van de (verlaagde) bijdrage.

3. Wel/niet kiezen voor een lagere bijdrage voor alle Wmo-clianten dan het landelijke tarief.
Zoals al is aangegeven zou met een lagere bijdrage dan de huidige € 17,50 per vier weken en de € 19,00 per maand in 2020 de prikkel om iets op "eigen kracht" te doen vrijwel geheel verdwijnen. Ook loopt de gemeente dan inkomsten mis.

Tevens zou per voorziening moeten worden vastgesteld wat de hoogte van de eigen bijdrage wordt, hetgeen de uitvoeringspraktijk onnodig ingewikkeld maakt. Al deze bedragen zouden dan ook in de verordening moeten worden opgenomen; met als gevolg dat bij elke wijziging de verordening aangepast zou moeten worden. Door de invoering van het abonnementstarief betalen alle cliënten een eigen bijdrage van € 17,50 per vier weken.

Voorgesteld wordt om geen lagere bijdrage voor alle cliënten in te voeren.

4. Wel/niet kiezen om voor bepaalde maatwerkvoorzieningen geen eigen bijdrage in te voeren.
In artikel 3.8 lid 4 het uitvoeringsbesluit Wmo 2015 heeft de wetgever al aangegeven voor welke voorzieningen er geen eigen bijdrage gevraagd mag worden en in welke situaties er geen eigen bijdrage mag worden opgelegd. Het gaat bijvoorbeeld om een rolstoel of wanneer er al een eigen bijdrage op grond van de Wet langdurige zorg wordt betaald.
De uitvoeringspraktijk wordt er niet duidelijker op als er wordt afgeweken van de hoofdregel dat voor alle maatwerkvoorzieningen een eigen bijdrage wordt gevraagd. Nog los van het verdwijnen van de prikkel om "eigen kracht" in te zetten en de vermindering van inkomsten voor de gemeente.

Voorgesteld wordt om voor alle maatwerkvoorzieningen een bijdrage te vragen, met in achtname van de uitzonderingen op grond van artikel 3.8 lid 4 van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015.

5. Wel/niet kiezen om het collectief vervoer uit te zonderen van het abonnementstarief.
De wetgever stelt zelf nadrukkelijk in de AMVB voor om het collectief vervoer uit te zonderen van het abonnementstarief. Wanneer wordt overgegaan tot het abonnementstarief zouden er minder inkomsten binnenkomen, omdat de eigen bijdrage dan slechts € 17,50 per vier weken bedraagt in plaats van een eigen bijdrage per rit. Cliënten zijn sinds de invoering van het collectieve vervoer begin deze eeuw al gewend om per rit een bijdrage te betalen. Als het collectief vervoer onder het abonnementstarief gaat vallen, mag er voor de overige

maatwerkvoorzieningen geen eigen bijdrage gevraagd worden. De gemeente loopt dan opnieuw inkomsten mis.

Voorgesteld wordt om het collectief vervoer uit te zonderen van het abonnementstarief en een bijdrage per rit te vragen, zoals dat nu ook al gebeurt.

6. Keuze maken wanneer de betaling van het abonnementstarief door de cliënt ingaat en wanneer het stopt.

Het abonnementstarief kan bijvoorbeeld ingaan één maand nadat de toekenningsbeschikking is verzonden of wanneer de hulp werkelijk start of de voorziening daadwerkelijk is geleverd of wanneer de eerste factuur door de gemeente is ontvangen. Op dit moment wordt de eigen bijdrage betaald met ingang van de eerste datum van de betaalperiode volgend op de start van de hulp. In verband met het abonnementstarief hoeft de eigen bijdrage niet meer in te gaan op de eerste datum van een betaalperiode. Het abonnement kan op elke datum ingaan. Het startmoment van de eigen bijdrage kan worden gekoppeld aan het startbericht (305 bericht) van de aanbieder. Het stoppen van de eigen bijdrage kan worden gekoppeld aan het stopbericht van de aanbieder (307 bericht).

Voorgesteld wordt de eigen bijdrage in te laten gaan op het moment dat de voorziening daadwerkelijk start. (= startbericht)

Voorgesteld wordt de eigen bijdrage te stoppen zodra de voorziening stopt. (=stopbericht)

Let op: bij een PGB kan wel vanaf de beschikkingsdatum de eigen bijdrage ingaan.

7. Afwijzen van aanvragen met een financieel motief

De invoering van het abonnementstarief heeft gezorgd voor meer aanvragen van met name hulp bij het huishouden. Vooral cliënten die voorheen gebruik maakten van een particuliere hulp doen nu een beroep op hulp bij het huishouden vanuit de Wmo. Dat wordt vooral ingegeven vanuit een financieel motief, waar men voorheen gemiddeld € 13,00 per uur betaalde, betaalt men onder de Wmo voor hetzelfde nu slechts € 17,50 per vier weken.

Voorgesteld wordt de aanvragen met een puur financieel motief af te wijzen. Het idee is dat er meer wordt ingezet op de eigen kracht van cliënten. Dit komt overeen met de bedoeling van de Wmo. In de verordening Wmo 2020 wordt een artikel opgenomen over het kunnen afwijzen van een voorziening als de cliënt zelf al sinds geruime tijd een dienst betreft die overlapt met de aangevraagde maatwerkvoorziening. De cliënt is dan namelijk in staat om op eigen kracht zijn zelfredzaamheid te handhaven.

Voorgesteld wordt aanvragen met een puur financieel motief af te wijzen en op te nemen in de verordening.

Aldus besloten in de vergadering van burgemeester en wethouders van 12 november 2019.

